

Příklady:

N'ayez pas peur de lui.

N'ayez pas peur pour lui.

Elle a changé.

Elle s'est changée.

Tu crois à cela ?

Mêlez-vous de ce qui vous regarde.

Cela les regarde.

Jouez-vous au tennis ?

Jouez-vous d'un instrument ?

J'ai servi de guide à mes amis.

A quoi sert cette machine ?

Ne pleurez pas, cela ne sert à rien.

Vous êtes-vous jamais servi de cet instrument ?

A mon avis, on ne doit pas traiter durement ses enfants.

Quel médecin a traité ce malade ?

Il faudrait traiter cette question à fond.

Comment peut-on traiter ce mineur ?

Pourquoi a-t-il traité son voisin de menteur ?

Le confrencier va traiter des droits de l'homme.

La prochaine conférence va traiter de la coopération économique entre les pays européens.

Uvedené příklady i předcházející seznam hlavních slovesných vazeb naznačují jejich složitost, zároveň však i důležitost pro jejich užívání. K jejich osvojení může posloužit především dobrý slovník s vhodnými příklady.

Příslovce

Příslovce jsou neohobná slova, která vyjadřují bližší okolnosti děje, stavu, stupně vlastnosti nebo míru jevu. Rozlišujeme tyto jejich druhy:

1) PŘÍSLOVCE MÍSTA

ailleurs	jinde, jinnam	ici	zde
autour	okolo	d'ici; par ici	odtud; tudy
autre part	jinde, jinnam	là	tam
(au-)dedans	vnitř	de là; par là	odamtud; tamtudy
(au-)dehors	venku	là-bas	tam (hle)
derrière	vzadu	là-haut	tam nahore
(e-)dessous	(zde) vespod, (sem) dolů	loin	daleko
(là-)dessus	(tam) vespod, (tam) dolů	nille part	nikde, nikam
(e-)dessus	(zde) nahore, (sem) nahoru	partout	všude
(là-)dessus	(tam) nahore, (tam) nahoru	près	blízko
on	odamtud	quelque part	někde, někam
on arrière	vzadu, zpět	y	tam

2) PŘÍSLOVCE ČASU

alors	tehdy	ensuite	poté
après	potom	hier	včera
après-demain	pozítrí	jadis [-s]	kdysi
aujourd'hui	dnes	jamaís	(vůbec) kdy, nikdy
auparavant	dříve, předtím	longtemps	dlouho
aussitôt	ihned	maintenant	nyní
autresfois	kdysi	parfois	někdy
avant	předem, dříve	puis	pak
avant-hier	předevčirem	quelquefois	někdy
bientôt	brzy	seulement	teprve, až
déjà	již	soudain	náhle
demain	zítra	souvent	často
depuis	od té doby	tard	pozdě
désormais	nadále	tôt	brzy
d'icià	napříště	toujours	vždy (cky), stále,
enfin	konečně		pořád (ještě)

275 PŘÍSLOVCE ZPŮSOBU

ainsi	tak(t)o	lentement	Pomalu
bien	dobře	mal	špatně
debout	ustojte	pas mal	ne špatně, docela dobře
ensemble	společně	vite	rychle
exprès	úmyslně, nuschválí	volontiers	rád, ochotně

276 PŘÍSLOVCE MNOŽSTVÍ NEBO MÍRY

assez	dost	pas mal	dost, hodně
autant	tolik	peu	málo
beaucoup	mnoho	presque	téměř
bien	značně	tant	tolik
davantage	více (u sloves)	tout	naprosto, docela
environ	kolem, asi	très	velmi
guère	sotva, ne mnoho, moc ne	trop	příliš

277 PŘÍSLOVCE SROVNÁVACÍ

mieux	lépe	plus	více
moins	méně	plutôt	spíše
pis	hůře	si	tak, tolik

278 PŘÍSLOVCE TÁZACÍ

combien	kolik	d'où ; par où	odkud, kudy
comment	jak	pourquoi	proč
où	kde, kam	quand	kdy

279 PŘÍSLOVCE VĚTNÁ (MODÁLNÍ)

assurément	jistě	certainement	určitě
certes	ovšem, ovšemže	en effet	uskutka, totiž, ovšem, vždy
évidemment	zřejmě, jasně	heureusement	naštěstí
malheureusement	naštěstí	parfaitement	naprosto, bohužel
tout à fait	zcela, úplně; správně		

point-à-point	snad, možná
précisément	správně; právě, zrovna
problématique	pravděpodobně
sans doute	bezpochyby, zřejmě
évidement	určitě
volontiers	rád (-a, -i, -y)
volonté	opravdu, skutečně

Sam řadíme rovněž tzv. příslovce přikací **oui**, odporovací **si** (viz 290, 291) a záporová (apokry) **ne, non, pas, point** (viz 292, 293, 294, 297).

TVORENÍ PŘÍSLOVÍ

Vedle příslovce majících původní tvar (**bien, mal** apod.) má francouzština též příslovce odvozená od některých přídavných jmen příponou **-ment**. Tato přípona se připojuje nejčastěji k jejich ženskému rodu:

actif	— active	— activement	činně, aktivně
certain	— certaine	— certainement	jistě
courageux	— courageuse	— courageusement	statečně
doux	— douce	— doucement	mírně, jemně
franc	— franche	— franchement	ponalu, iše
tel	— telle	— tellement	upřímně
			tolik

Je-li přídavné jméno zakončeno již v mužském rodě samohláskou, přípona **-ment** se spojuje s tímto tvarem:

absolu	— absolument	naprosto, rozhodně
carré	— carrément	rovnou
poli	— poliment	zabořile
rapide	— rapidement	rychle
vrai	— vraiment	opravdu
ferme	— fermement	pevně, jistě

Pozn. 1. Podobně: **dû** – **dûment** náležitě, **assidu** – **assidûment** pilně (obě příslovce mají lomené znaménko: ù).

Přípony **-amment, -ement**

Přídavná jména zakončená na **-ant** tvoří příslovce příponou **-amment** [amã]:

constant	—	constamment	stále
courant	—	couramment	běžně, plymně
galant	—	galamment	dobrně, galantně
méchant	—	méchamment	zle, zlomyšlně
savant	—	savamment	učeně
suffisant	—	suffisamment	dostatečně

Pozn. 2. Podobně vznikl i tvar **notamment** (*obzvlášť, zejména*).

Přídavná jména zakončená na **-ent** tvoří příslovce příponou **-emment** [amã]:

évident	—	évidemment	[evídamã]	zřejmě
fréquent	—	fréquemment	[frékamã]	často
innocent	—	innocemment	[inosamã]	nevinně
patient	—	patiemment	[pasjamã]	trpělivě
prudent	—	prudemment	[prüdã]	opatrně
récent	—	récemment	[resãmã]	nedávno
violent	—	violamment	[vjolãmã]	prudce

Pozn. 3. **Lent** – **lentement** *pomalu*.

Přípona **-ément**

slouží k tvoření příslovcí u některých přídavných jmen, např.:

commode	—	commodément	pohodlně
commun	—	communément	obvyčejně, běžně
conforme	—	conformément (à qc)	v soulase, podle čeho
énorme	—	énormément	ohromně
express	—	expressément	výslovně
intense	—	intensément	usílovně
précis	—	précisément	přesně, právě
profond	—	profondément	hluboce

Pozn. 4. Zvláštní případy: **brivement** *stručně*, **gaiement** *vesele*, **gentiment** *roztomile*, **grivement** (**blesse**) *rázně* (*zraněn*).

5. Některé příslovočné výrazy mají příponu **-on(s)**: **à califourchon** *obkročmo*, **à reculons** *pozpátku*, **à tâtons** *tápně*.

6. Lidová řeč vytvořila příslovce i od podstatných jmen: **diablement** *čertovsky* (*po čertech*), **vachement** *strašně*, **hrozně** (*noc*).

JINÉ PROSTRĚDKY VYJADŘOVÁNÍ PŘÍSLOVCÍ

Čeština má značné množství prostých příslovcí, neboť je snadno tvoří. Naproti tomu francouzština, v níž se příslovce tvořených příponami tak často neužívá (pro jejich relativní delku), vyjadřuje příslovočné určení ještě jinými prostředky. K nim patří především:

1. přídavné jméno

chanter juste	čistě zpívat
chanter faux	falešně zpívat
coûter cher	být drahý, stát mnoho
en dire long	vymluvně svědčit
noter large	mluvně známkovat
noter serré	přísně známkovat
parler bas	mluvit šeptem
parler haut	mluvit nahlas
parler français	mluvit francouzsky
sentir bon	vonět
sentir mauvais	páchnout
tenir ferme	pevně držet
travailler dur	těžce pracovat
vivre heureux	šťastně žít
voir clair	jasně vidět
voir rouge	vidět rudě, mít vztek aj.

Někdy vedle sebe existují vazba s přídavným jménem a vazba s příslovcem. Význam obou může být stejný, např.: **travailler dur** = **travailler durement**, ale častěji se liší, např.:

parler bas	mluvit šeptem
parler bassement	mluvit nízce (<i>podle</i>)